

สนธิสัญญา

หมายถึง ความตกลงระหว่างประเทศที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ ที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรอยู่ในตราสารฉบับเดียวหรือหลายฉบับ ไม่ว่าจะเรียกชื่อว่าจะอะไรก็ตาม และไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายประเทศใดประเทศหนึ่ง

องค์ประกอบของสนธิสัญญา

1. จะต้องจัดทำขึ้นระหว่างรัฐกับรัฐ รัฐกับองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศด้วยกัน
2. จะต้องจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร
3. จัดทำขึ้นเป็นฉบับเดียว หรือหลายฉบับประกอบกันก็ได้ และสามารถเรียกชื่อว่าจะอะไรก็ได้
4. อยู่ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

ประเภทของสนธิสัญญา

1. สนธิสัญญาทวิภาคี (Bilateral Treaty) คือ ข้อตกลงระหว่างประเทศ ระหว่างสองรัฐ
2. สนธิสัญญาพหุภาคี (Multilateral Treaty) คือ สนธิสัญญาที่มีผู้ร่วมเจรจาหรือร่วมลงนามมากกว่าสองฝ่ายขึ้นไป

ชื่อสนธิสัญญา

- สนธิสัญญา (Treaty)
- ความตกลง (Agreement)
- อนุสัญญา (Convention) มักใช้ในกรณีการจัดทำข้อตกลงพหุภาคี
- กฎบัตร (Charter) มักใช้ในกรณีที่เป็นการตกลงจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศ
- พิธีสาร (Protocol) มักใช้ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมความตกลงเดิมที่มีอยู่แล้ว
- บันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding - MoU)
- บันทึกความตกลง (Memorandum of Agreement - MoA)
- หนังสือแลกเปลี่ยน (Exchange of Notes) ต้องมีสองฉบับขึ้นไปประกอบกันเป็นความตกลง
- ข้อตกลง (Arrangement) มักใช้ในกรณีที่เป็นการทำความตกลงย่อย เสริมจากความตกลงหลัก
- ฯลฯ

การดำเนินการจัดทำสนธิสัญญา

1

อำนาจในการทำสนธิสัญญา

1. ประมุขของรัฐ (Head of State)
 2. ประมุขของรัฐบาล (Head of Government)
 3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
 4. ผู้ได้รับมอบอำนาจ (Full Powers) จากบุคคลในข้อ 1-3
- ** ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่าตัวบทของสนธิสัญญากำหนดไว้ว่าอย่างไร**

การเจรจา

- การยกร่างสนธิสัญญา
- ภาษาที่ใช้ในการทำสนธิสัญญา
- กำหนดรูปแบบ ประเภท และชื่อสนธิสัญญา

3

การลงนาม

- อำนาจในการลงนาม - ต้องเป็นผู้มีอำนาจในการจัดทำสนธิสัญญา
- การลงนามย่อ (Initial) - เพื่อยืนยันตัวบทว่าเจรจากันได้แล้ว แต่ยังไม่ผลผูกพันทางกฎหมาย
- การลงนามโดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องนำกลับไปพิจารณาอีกชั้นหนึ่ง (Signature ad Referendum)
- การลงนามโดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องได้รับการให้สัตยาบันอีกครั้งหนึ่ง (Signature subject to ratification)

การให้ความยินยอมที่จะผูกพันตามสนธิสัญญา

- กำหนดให้มีผลผูกพันเมื่อลงนาม
 - กำหนดให้มีผลผูกพันเมื่อมีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสาร (ratification) หรือตราสารยอมรับ (acceptance)
 - การภาคยานุวัติ (accession)
 - อื่น ๆ เช่น การแจ้งคู่ภาคีว่าได้ดำเนินการครบตามขั้นตอนของกฎหมายภายในของตนเรียบร้อยแล้ว
- *** ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าตัวบทของสนธิสัญญากำหนดไว้ว่าอย่างไร**

การตั้งข้อสงวน

- ข้อสงวน (reservation) คือ ก้อยแกลงฝ่ายเดียวที่สร้างขึ้นโดยรัฐเมื่อลงนามให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติสนธิสัญญาสำหรับรัฐที่จัดทำข้อสงวนนั้น
 - ผล รัฐที่ตั้งข้อสงวนไม่ต้องปฏิบัติตามข้อบทที่ได้ตั้งข้อสงวนไว้และรัฐภาคีอื่นๆ ก็ไม่ต้องปฏิบัติตามข้อบทนั้นเท่าที่เกี่ยวกับรัฐที่ตั้งข้อสงวน
 - เว้นแต่ ภาคอื่นนั้นได้ตัดค้านก่อนสนธิสัญญามีผลใช้บังคับ กรณีนี้ ข้อสงวนก็ไม่มีผลกับรัฐภาคี อื่นๆ นั้น
- *** โดยทั่วไป ข้อสงวนจะจัดทำในสนธิสัญญาพหุภาคี**

กระบวนการจัดทำสนธิสัญญา

ทวิภาคี

1

พหุภาคี

การริเริ่มและการทาบทามโดยส่วนราชการเจ้าของเรื่อง

การริเริ่มและการพิจารณาต้นนโยบายโดยหน่วยงานเจ้าของเรื่องร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ

2

การเสนอร่างมาตรฐาน/การยกร่างโดยหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

ร่วมเจรจา/ยกร่างในการประชุมพหุภาคีโดยหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

3

การเจรจาจัดทำ/แลกเปลี่ยนร่างโต้ตอบโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ที่ประชุมเห็นชอบร่างสุดท้ายโดยหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

4

ดำเนินการตามกระบวนการกฎหมายภายใน/ส่งร่างให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณา

ดำเนินการตามกระบวนการกฎหมายภายใน/ส่งร่างให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณา

5

หากเข้าข่ายมาตรา 178 วรรคสอง ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนและหากเข้าข่ายวรรคสามจะต้องดำเนินการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญา

หน่วยงานเจ้าของเรื่องเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบต่อร่างฯ และขออนุมัติผู้ลงนาม

6

หน่วยงานเจ้าของเรื่องเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบต่อร่างฯ และขออนุมัติผู้ลงนาม

หากเข้าข่ายมาตรา 178 วรรคสอง ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนและหากเข้าข่ายวรรคสามจะต้องดำเนินการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญา

7

ขอให้กระทรวงการต่างประเทศออกหนังสือมอบอำนาจเต็ม

ขอให้กระทรวงการต่างประเทศออกหนังสือมอบอำนาจเต็ม

8

ลงนาม/แสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน

ลงนาม/แสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน

9

หน่วยงานเจ้าของเรื่องส่งต้นฉบับสนธิสัญญาให้กระทรวงการต่างประเทศเก็บรักษา

หน่วยงานเจ้าของเรื่องส่งต้นฉบับสนธิสัญญาให้กระทรวงการต่างประเทศเก็บรักษา

